

An Ideal Model for Local Elections from the Perspective of Free and Fair Elections: A Case Study of Islamic Councils in Ilam Province

Ayoub Bahar¹, Ahmad Montazeri², Mohammad Varasteh Bazghaleh³

1. Department of Public Law, CT.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: ayobbahar@iau.ac.ir
2. Department of Law, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: a_montazeri85@iau.ac.ir
3. Department of Law, Pa.C., Islamic Azad University, Parand, Iran. Email: mohammad.varasteh@iau.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Article history:

Received 6 May 2026
Received in revised form 8 July 2026
Accepted 9 October 2026
Available online 23 September 2026

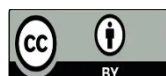
Keywords:

Local elections free
elections fair elections
local governance Ilam
Province councils

Abstract

As a cornerstone of democracy, elections provide a platform for realizing popular sovereignty and enabling citizen participation in public decision-making processes. Free and fair elections—defined by equal opportunities for the participation of all social groups—require transparency in the voting process and guarantees regarding the independence of supervisory bodies. Local elections serve as a proving ground for cultivating active, thoughtful, informed, and responsible citizens. They act as a crucial check against the centralization of state power, administrative tyranny, and the accumulation of authority within bureaucratic organizations. In Iran—and specifically in Ilam Province—the influence of tribal structures on local elections, ranging from candidate selection to electoral oversight, has created significant challenges; this dynamic has undermined meritocracy, violated the principle of equal opportunity, and ultimately resulted in ineffective local governance. The primary objective of this research is to design a legal model for local elections in Ilam Province that mitigates the adverse effects of ethnic and tribal structures, thereby fostering free and fair local elections and improving local governance. Employing a descriptive-analytical approach and examining current conditions, the study seeks to propose a legal and operational framework to address this issue through a targeted, problem-oriented process.

How to cite: Bahar, A., Montazeri, A. & Varasteh Bazghaleh, M. (2026). An Ideal Model for Local Elections from the Perspective of Free and Fair Elections: A Case Study of Islamic Councils in Ilam Province. *Geography and Regional Planning*, 16(3), 549-568. <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2026.606452.4572>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights
DOI: <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2026.606452.4572>

Publisher: Qeshm Institute of Higher Education

Introduction

Local elections are a fundamental mechanism for participatory democracy because they bring public decision-making closer to citizens' concerns, including education, transport, safety, welfare, and environmental quality. Thinkers including John Stuart Mill, Carole Pateman, and Benjamin Barber emphasize their civic value: participation helps citizens develop responsibility, tolerance, public dialogue, and awareness of the common good. Tocqueville links local self-government with limiting centralization, while Robert Putnam highlights its contribution to social capital, trust, and civic cooperation. When elections are competitive, transparent, and inclusive, local institutions can become more accountable and responsive to community needs. However, local elections in Iran, in Ilam Province, face challenges associated with tribal and kinship structures. These influences may shape candidate selection and electoral oversight, weaken merit-based representation, undermine equal opportunities, and reduce the effectiveness of local governance. This study therefore seeks to develop a legal model for free and fair local elections in Ilam Province, with the aim of reducing these negative influences and strengthening accountable, participatory, and effective local governance.

Methodology

This study adopts a descriptive-analytical approach to examine existing conditions affecting local elections in Ilam Province. It identifies challenges to free and fair elections, particularly the influence of tribal and ethnic structures on candidate selection, electoral supervision, and equal opportunities. Through a purposeful, problem-oriented analysis, the research seeks to develop a legal and executive framework for reducing these effects and improving local governance.

Results and Discussion

The study's analytical review indicates that free and fair local elections are vital to accountable governance in Ilam Province. The document identifies tribal and kinship structures as major challenges because they may influence candidate selection and electoral oversight, weaken merit-based representation, and undermine equal opportunities among citizens. These pressures can reduce the legitimacy and effectiveness of

elected local councils. The analysis emphasizes that local elections also support political participation, decentralize authority, strengthen social trust, and enable communities to influence decisions affecting daily life. A desirable electoral model therefore requires transparent procedures, fair competition, equal opportunities for candidates and voters, and independent, credible oversight. It should be supported by a clear legal and executive framework that limits informal group influence while protecting citizens' participation rights. The document links meaningful local elections with accountability, responsiveness to local needs, balanced resource distribution, and spatial justice. However, it reports neither quantitative measurements nor field-testing of a specific electoral model. Its principal contribution is a descriptive-analytical framework identifying key practical institutional priorities for reducing tribal influence and improving the fairness, inclusiveness, and effectiveness of local elections in Ilam Province.

Conclusion

Local elections are a central mechanism for realizing popular sovereignty and enabling citizens to participate in public decision-making. Their legitimacy, however, depends on more than holding a vote: free and fair elections require equal opportunities for social groups, transparent procedures, genuine competition, and credible oversight across different local communities. These principles are particularly important in Ilam Province, where the influence of tribal and kinship structures may affect candidate selection, electoral supervision, and citizens' access to political opportunities. When informal affiliations outweigh competence and public interest, merit-based representation can weaken and the effectiveness of local governance may decline. This study examines the desirable model of local elections through a descriptive-analytical approach, focusing on Islamic councils in Ilam Province. The analysis suggests that local elections support participation, accountability, decentralization, social trust, and responsiveness to local needs. An appropriate model therefore requires a clear legal and executive framework that safeguards equal participation, strengthens transparency throughout the electoral process,

and supports impartial and reliable oversight. It should also reduce opportunities for tribal or group pressures to determine electoral outcomes without restricting citizens' lawful political participation or community representation. Elected councils can advance spatial justice and fairer resource distribution when electoral competition is open and representatives remain answerable to the communities they serve. Nevertheless, the study does not present quantitative measurements or field-testing of a fully specified model. Its contribution is primarily

Ethical considerations

Following the principles of research ethics

The authors have observed the principles of ethics in conducting and publishing this scientific research, and this is confirmed by all of them.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

First author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article

Second author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article

analytical: identifying institutional principles and challenges that should guide the design of a fairer electoral framework for Ilam Province. Future work should translate these principles into detailed legal provisions, practical oversight procedures, and measurable indicators, and should assess their feasibility with local stakeholders. Strengthening these safeguards could help improve electoral fairness, merit-based representation, public confidence, and the overall effectiveness of local governance.

Tird author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article

Ethical Considerations

The authors affirm that they have adhered to ethical research practices, avoiding plagiarism, misconduct, data fabrication or falsification, and have provided their consent for this article's publication.

Funding

This research was conducted without any financial support from Payam Noor University.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest

مدل مطلوب انتخابات محلی از منظر انتخابات آزاد و منصفانه؛ مطالعه موردی شوراهای اسلامی در حوزه جغرافیایی استان ایلام

ایوب بهار^۱، احمد منتظری^۲✉، محمد وارسته بازقلعه^۳

^۱ گروه حقوق عمومی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: ayobbahar@iau.ac.ir

^۲ نویسنده مسئول. گروه حقوق، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: a_montazeri85@iau.ac.ir

^۳ گروه حقوق، واحد پرند، دانشگاه آزاد اسلامی، پرند، ایران. رایانامه: mohammad.varasteh@iau.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۱۶ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۴/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۷/۱۷ تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۷/۰۱ کلیدواژه‌ها: انتخابات محلی انتخابات آزاد انتخابات منصفانه به زمامداری محلی شوراهای استان ایلام	انتخابات به عنوان یکی از ارکان اصلی دموکراسی، بستری برای تحقق حاکمیت مردم و مشارکت شهروندان در فرایند تصمیم گیری های عمومی فراهم می کند. انتخابات آزاد و منصفانه به معنای فراهم آوردن فرصت های برابر برای مشارکت همه گروههای اجتماعی، مستلزم شفافیت در فرایند رأی گیری، و تضمین استقلال نهادهای نظارتی است. انتخابات محلی، آزمایشگاهی برای پرورش شهروند فعال، متفکر، آگاه ومسئول است. انتخابات محلی مهمترین مانع تمرکز قدرت دولت مرکزی و مانعی بر استبداد اداری و انباشت قدرت در سازمانهای بروکراتیک می باشد. در ایران و به ویژه در استان ایلام، تأثیر ساختارهای قبیله ای بر فرایند انتخابات محلی از انتخاب کاندیداها گرفته تا نظارت بر انتخابات، چالشهای جدی ایجاد نموده و این ساختار به کاهش شایسته سالاری و نقض اصل برابری فرصت ها و نهایتاً به ناکارآمدی حکمرانی محلی منجر گردیده است. مساله اصلی این پژوهش طراحی مدلی حقوقی برای انتخابات محلی در حوزه جغرافیایی استان ایلام است که بتواند با کاهش تأثیرات منفی ساختارهای قومی و قبیله ای به تحقق انتخابات آزاد و منصفانه محلی و بهبود حکمرانی محلی بیانجامد. این پژوهش سعی دارد با روش توصیفی تحلیلی و تجزیه و تحلیل شرایط موجود، طی یک فرایند هدفمند ومساله محور و شناسایی دقیق یک مشکل، راهکار و چارچوبی حقوقی و اجرایی برای حل این مشکل را ارائه نماید.

استناد: بهار، ایوب، منتظری، احمد و وارسته بازقلعه، محمد. (۱۴۰۵). مدل مطلوب انتخابات محلی از منظر انتخابات آزاد و منصفانه؛ مطالعه موردی شوراهای اسلامی در حوزه جغرافیایی استان ایلام. *جغرافیا و برنامه ریزی منطقه‌ای*، ۱۶(۳)، ۵۴۹-۵۶۸. DOI: 10.22034/jgeoq.2026.606452.4572

مقدمه

اندیشمندان غربی انتخابات محلی را یکی از بنیادی‌ترین سازوکارهای تحقق دموکراسی مشارکتی در سطح خرد می‌دانند؛ زیرا از دید آنان، نقطه آغاز دموکراسی نه در سطح دولت ملی، بلکه در سطح جامعه محلی و واحدهای کوچک اجتماعی شکل می‌گیرد، جایی که افراد با مسائل عینی زندگی، مانند خدمات شهری، آموزش، امنیت محلی، حمل‌ونقل، محیط‌زیست و رفاه اجتماعی درگیر هستند و مشارکت در تصمیم‌سازی برای آنان ملموس‌تر، مؤثرتر و قابل‌سنجش‌تر است. فیلسوفانی همچون جان استوارت میل معتقد بودند که انتخابات محلی نه تنها سازوکاری اداری، بلکه یک فرایند تربیتی و توانمندساز برای رشد فضایل مدنی است؛ زیرا مردم در این سطح فرصت می‌یابند تجربه مسئولیت‌پذیری، گفت‌وگوی عمومی، تساهل، مراقبت از منافع عمومی، و کنترل قدرت را بیاموزند. نظریه‌پردازان دموکراسی مشارکتی مانند کارول پتمن و بنژامن باربر تأکید کرده‌اند که انتخابات محلی، آزمایشگاهی برای پرورش شهروند فعال، متفکر، آگاه و مسئول است و از این طریق می‌تواند پایه‌های دموکراسی ملی را استحکام ببخشد. همچنین در نظریه حکمرانی محلی توکویل، انتخابات محلی مهم‌ترین مانع تمرکز قدرت دولت مرکزی است و با واگذاری اختیارات به واحدهای محلی، از استبداد اداری و انباشت قدرت در ساختارهای بروکراتیک جلوگیری می‌کند. در مباحث مربوط به حکمرانی خوب نیز اندیشمندانی چون رابرت پاتنم بر نقش انتخابات شوراهای محلی در تقویت سرمایه اجتماعی، اعتماد نهادی، شبکه‌سازی مدنی و مسئولیت‌پذیری عمومی تأکید کرده‌اند؛ به گونه‌ای که هرچه انتخابات محلی رقابتی‌تر، شفاف‌تر و مشارکت‌جویانه‌تر باشد، سطح همکاری عمومی و انسجام اجتماعی در جامعه افزایش می‌یابد.

هدف از پژوهش حاضر، مدل مطلوب انتخابات محلی از منظر انتخابات آزاد و منصفانه: مطالعه موردی شوراهای استان ایلام می‌باشد.

دیدگاه اندیشمندان غربی پیرامون انتخابات محلی

اندیشمندان غربی انتخابات محلی را یکی از بنیادی‌ترین سازوکارهای تحقق دموکراسی مشارکتی در سطح خرد می‌دانند؛ زیرا از دید آنان، نقطه آغاز دموکراسی نه در سطح دولت ملی، بلکه در سطح جامعه محلی و واحدهای کوچک اجتماعی شکل می‌گیرد، جایی که افراد با مسائل عینی زندگی، مانند خدمات شهری، آموزش، امنیت محلی، حمل‌ونقل، محیط‌زیست و رفاه اجتماعی درگیر هستند و مشارکت در تصمیم‌سازی برای آنان ملموس‌تر، مؤثرتر و قابل‌سنجش‌تر است. فیلسوفانی همچون جان استوارت میل معتقد بودند که انتخابات محلی نه تنها سازوکاری اداری، بلکه یک فرایند تربیتی و توانمندساز برای رشد فضایل مدنی است؛ زیرا مردم در این سطح فرصت می‌یابند تجربه مسئولیت‌پذیری، گفت‌وگوی عمومی، تساهل، مراقبت از منافع عمومی، و کنترل قدرت را بیاموزند. نظریه‌پردازان دموکراسی مشارکتی مانند کارول پتمن و بنژامن باربر تأکید کرده‌اند که انتخابات محلی، آزمایشگاهی برای پرورش شهروند فعال، متفکر، آگاه و مسئول است و از این طریق می‌تواند پایه‌های دموکراسی ملی را استحکام ببخشد. همچنین در نظریه حکمرانی محلی توکویل، انتخابات محلی مهم‌ترین مانع تمرکز قدرت دولت مرکزی است و با واگذاری اختیارات به واحدهای محلی، از استبداد اداری و انباشت قدرت در ساختارهای بروکراتیک جلوگیری می‌کند. در مباحث مربوط به حکمرانی خوب نیز اندیشمندانی چون رابرت پاتنم بر نقش انتخابات شوراهای محلی در تقویت سرمایه اجتماعی، اعتماد نهادی، شبکه‌سازی مدنی و مسئولیت‌پذیری عمومی تأکید کرده‌اند؛ به گونه‌ای که هرچه انتخابات محلی رقابتی‌تر، شفاف‌تر و مشارکت‌جویانه‌تر باشد، سطح همکاری عمومی و انسجام اجتماعی در جامعه افزایش می‌یابد. از نگاه نظریه‌پردازان مدیریت عمومی نوین، انتخابات محلی یکی از مؤثرترین مسیرها برای ارتقای کارآمدی، پاسخ‌گویی، و نظارت مستقیم مردم بر عملکرد نهادهای اجرایی محلی است و چون فاصله مردم و منتخبین در این سطح کم است، انتخاب‌کنندگان می‌توانند با سهولت بیشتری عملکرد مدیران را ارزیابی و بر نحوه تخصیص منابع نظارت کنند. در همین راستا، اندیشمندانی همچون هابرماس نیز انتخابات محلی را بستر گفت‌وگوی اجتماعی و کنش ارتباطی می‌دانند؛ زیرا امکان تبادل آرای گروه‌های مختلف، شکل‌گیری هویت جمعی و همفکری مشترک برای اداره امور محلی را فراهم می‌سازد. مجموعه این رویکردها نشان می‌دهد که از منظر اندیشمندان غربی، انتخابات محلی تنها یک سازوکار اداری نیست، بلکه نهادی فلسفی-اجتماعی برای تحقق آزادی، مشارکت، توزیع قدرت، عدالت منطقه‌ای و تقویت اخلاق مدنی است (جی‌ایمی، ۱۳۹۶: ۶۵).

دیدگاه اندیشمندان و آموزه‌های اسلامی پیرامون انتخابات محلی

در اندیشه اسلامی، انتخابات محلی ریشه در مفاهیمی مانند شورا، مشورت، بیعت، مشارکت جمعی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و عدالت دارد و برخلاف تصور برخی، یک امر مدرن صرف نیست، بلکه در ساختار معرفتی اسلام به‌عنوان بخش بنیادین اداره جامعه شناخته شده است. آموزه‌ای چون «وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ» بیانگر این حقیقت است که تصمیم‌گیری‌های جمعی درباره مسائل عمومی، چه در سطح کوچک محله و قبیله و چه در سطح بزرگ امت، باید بر پایه مشارکت مردم و رایزنی با آنان صورت گیرد. اندیشمندانی مانند فارابی، جامعه فاضله را جامعه‌ای می‌دانستند که در آن مردم در اداره امور خود نقش فعال دارند و حاکمان ناگزیرند به رأی، اعتماد و مشارکت ایشان تکیه کنند. خواجه‌نصیرالدین طوسی بر ضرورت بازخوردگیری مداوم از مردم در اداره شهر و جامعه تأکید می‌کرد و معتقد بود که حکمرانی بدون مشارکت مردم، دچار انحراف و ناکارآمدی می‌شود. در نگاه علامه طباطبائی، مشارکت مردم در امور اجتماعی و سیاسی از لوازم «استخلاف» و جانشینی انسان در زمین است؛ بدین معنا که انسان برای آبادانی زمین و تحقق عدالت، باید به‌طور جمعی و عقلانی در تصمیم‌سازی شرکت کند. فقه‌های معاصر نیز مفهوم شوراهای محلی را از منظر فقه سیاسی اسلامی واجد مشروعیت می‌دانند، زیرا به‌طور مستقیم به تحقق ارزش‌هایی چون عدالت اجتماعی، توزیع عادلانه مسئولیت، نظارت مردمی، جلوگیری از استبداد و رشد آگاهی عمومی کمک می‌کند. از نظر اندیشمندان اسلامی، انتخابات محلی مانع تمرکز قدرت در مرکز می‌شود و به‌نوعی امتداد اصل «عدم تمرکز» در فقه اداری اسلامی است؛ چرا که پیامبر(ص) و امیرالمؤمنین(ع) نیز اداره مناطق مختلف را بر پایه واگذاری مسئولیت، اعتماد به مردم، انتخاب کارگزاران صالح و پاسخ‌گو و توجه به نیازهای محلی تنظیم می‌کردند. اندیشمندانی مانند شهید مطهری انتخابات محلی را بستری برای احیای مشارکت اجتماعی مسلمانان، تقویت وحدت محلی، تربیت سیاسی، و رشد فضایل اخلاقی چون مسئولیت‌پذیری، تعاون و امر به معروف می‌دانستند. از دیدگاه حکمرانی اسلامی، شوراهای محلی در حقیقت ساختاری برای تبدیل شهروندان به «امت مشارکت‌کننده» هستند؛ امتی که در آن هر فرد خود را مسئول آبادانی جامعه می‌داند. به همین دلیل، انتخابات محلی در اندیشه اسلامی نه صرفاً یک قانون اداری، بلکه ابزار تحقق کرامت انسانی، عدالت اجتماعی، و تحقق «مردم‌سالاری دینی» در سطح محله و منطقه است و نقش آن در تقویت اعتماد عمومی، کاهش فساد، مدیریت کارآمد منابع و تقویت پیوندهای اجتماعی و دینی مردم مورد تأکید گسترده است. (عبدالمحمد و طاهری، ۱۴۰۳: ۶۸۸)

دیدگاه نظام‌های اقتدارگرا، متمرکز و پادشاهی پیرامون انتخابات محلی

در نظام‌های اقتدارگرا و متمرکز، انتخابات محلی غالباً یا وجود ندارد یا به‌شکل محدود، کنترل‌شده و بدون رقابت جدی برگزار می‌شود؛ زیرا این نظام‌ها حفظ تمرکز قدرت و کنترل سیاسی را ارزش محوری می‌دانند. در کشورهایی با ساختار تک‌حزبی مانند چین، کره‌شمالی یا ویتنام، اگرچه شوراهای محلی یا مجامع مردمی وجود دارند، اما انتخابات آنها عمدتاً تحت نظارت شدید حزب حاکم انجام می‌شود و نقش نمادین یا اداری دارند؛ هدف اصلی این انتخابات نه انتقال قدرت، بلکه سازماندهی مشارکت توده‌ای و مشروعیت‌بخشی به نظام است. در رژیم‌های اقتدارگرای انتخاباتی، مانند برخی دولت‌های عربی یا جمهوری‌های آسیای میانه، انتخابات محلی برگزار می‌شود اما نامزدان باید مورد تأیید حکومت باشند و نهادهای محلی اختیار واقعی در سیاست‌گذاری ندارند. در این نظام‌ها، حکومت مرکزی معتقد است که تفویض اختیارات گسترده به مناطق ممکن است زمینه‌ساز شکل‌گیری قدرتهای رقیب، تقویت نیروهای مخالف یا بروز تعارضات قومی شود، از این رو حداقل‌سازی استقلال محلی یک اصل امنیتی و سیاسی تلقی می‌شود. در ساختارهای پادشاهی سنتی نیز انتخابات محلی گاه به‌صورت محدود و مشورتی برگزار می‌شود و نقش اصلی اداره محلات با شوراهای منصوب از سوی حاکم است؛ هرچند برخی پادشاهی‌های مدرن مانند اردن یا مراکش به‌منظور حفظ مشروعیت اجتماعی، در دهه‌های اخیر انتخابات محلی رقابتی‌تری برگزار کرده‌اند. در نظام‌های مبتنی بر تمرکز شدید اداری، همچون برخی کشورهای آفریقایی، انتخابات محلی به‌عنوان ابزار نمادین مشارکت اجرا می‌شود ولی عملاً بودجه، اختیار، کادر اداری و اختیارات قانونی در اختیار دولت مرکزی است. در چنین نظام‌هایی، حکومت‌های محلی بیشتر نقش اجراکننده دستورات مرکزی را دارند تا نهاد نمایندگی مردم. در مجموع، دیدگاه نظام‌های اقتدارگرا و متمرکز نسبت به انتخابات محلی بر این باور است که مشارکت کنترل‌شده و مدیریت‌شده می‌تواند امنیت سیاسی و انسجام حکومت را حفظ کند، اما نباید به حدی برسد که قدرت محلی به نیرویی

مستقل تبدیل شود. بنابراین انتخابات محلی در این نظام‌ها بیشتر نشانه‌ای تشریفاتی، محدود و فاقد ماهیت رقابتی واقعی است و نقش آن عمدتاً در حد اداره، نه حکمرانی باقی می‌ماند (کریمی فرد، ۱۴۰۱: ۲۰۱۰)

مفهوم انتخابات محلی

انتخابات محلی به عنوان یکی از بنیادی‌ترین نهادهای مشارکت سیاسی در سطح جامعه، سازوکاری است که طی آن شهروندان می‌توانند نمایندگان خود را برای اداره امور شهری، روستایی، منطقه‌ای یا استانی برگزینند و از طریق این انتخاب، نقش مستقیم در فرآیند تصمیم‌گیری عمومی ایفا کنند. مبانی نظری انتخابات محلی ریشه در نظریه‌های دموکراسی مشارکتی، دموکراسی نمایندگی، خودگردانی محلی و تقسیم قدرت دارد. در این چارچوب، انتخابات محلی نه فقط یک رویداد سیاسی، بلکه تجلی نوعی ساختار حکمرانی است که هدف آن توزیع عادلانه اختیارات بین سطوح مختلف حکومت، افزایش پاسخ‌گویی و این کامنت برای این مطلب و این صفحه نیست. در کلیت کار عرض کردم و تصمیم‌گیری به مردم تعریف می‌شود، به‌طوری که شهروندان در آن نه تنها رأی می‌دهند بلکه انتظار دارند تغییرات ملموسی در محیط زندگی خود مشاهده کنند (تتها و همکاران، ۱۴۰۳: ۲۹۵)

در حوزه نظریه‌های مدیریتی، انتخابات محلی بر پایه مفهوم حکمرانی محلی خوب تعریف می‌شود که شامل شفافیت، پاسخ‌گویی، عدالت، کارآمدی، مشارکت و قانون‌مداری است. مدیریت شهری و محلی زمانی می‌تواند عملکرد مؤثر داشته باشد که مدیران آن دارای مشروعیت انتخابی باشند و مردم بتوانند در دوره‌های مشخص، عملکرد آنان را ارزیابی کرده و در صورت نیاز تغییر دهند. نظریه‌های مدیریت عمومی جدید تأکید دارند که مسائل شهری پیچیده‌اند و مدیریت آن‌ها نیازمند نوآوری، هم‌افزایی و تصمیم‌گیری جمعی است؛ انتخابات محلی نقطه آغاز این چرخه است زیرا افرادی را در مسئولیت قرار می‌دهد که باید برای کسب رأی و حفظ آن تلاش کنند و همین امر کیفیت مدیریت را افزایش می‌دهد (شایسته، ۱۴۰۱: ۱۰)

اصل تمرکززدایی

تمرکززدایی به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین مبانی نظری انتخابات محلی، بر این پیش‌فرض استوار است که دولت مرکزی نمی‌تواند به‌تنهایی نیازهای متنوع، پیچیده و محلی مناطق مختلف را تشخیص دهد و برای آن‌ها نسخه واحد و کارآمد طراحی کند. نظریه‌پردازان مدیریت عمومی و حکمرانی معتقدند که هرچه سطح مسائل پایین‌تر و محلی‌تر باشد، باید سطح تصمیم‌گیری نیز پایین‌تر باشد. انتخابات محلی به این فرآیند مشروعیت می‌دهد؛ یعنی تبدیل مدیران محلی به چهره‌هایی که با رأی عمومی تعیین شده‌اند، نه انتصاب از بالا. در نظریه‌های دولت محلی، تمرکززدایی چند بعد دارد: تمرکززدایی سیاسی، اداری، مالی و اقتصادی. همه این ابعاد زمانی مؤثر می‌شوند که مدیران محلی منتخب مردم باشند و مردم بتوانند از آنان پاسخ‌گویی بخواهند. وقتی اختیار تصمیم‌گیری به سطح محلی منتقل می‌شود، سرعت پاسخ‌گویی افزایش می‌یابد، هزینه‌ها کم می‌شود، بهره‌وری بالا می‌رود، و کیفیت خدمات عمومی بیشتر می‌شود. نظریه‌ها تأکید دارند که بدون انتخابات محلی آزاد، تمرکززدایی شکلی و غیرواقعی است و عملاً به ایجاد ساختارهای صرفاً اداری منجر می‌شود، نه ساختارهای مردمی و پاسخ‌گو. (منصوریان، ۱۳۹۶: ۶۸)

اصل تمرکززدایی در انتخابات محلی به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین مبانی حکمرانی محلی، بر این ایده استوار است که اداره امور شهرها، روستاها و نواحی باید تا حد ممکن به مردم همان منطقه سپرده شود تا فرآیند تصمیم‌گیری نه از مرکز قدرت ملی، بلکه از دل نیازها، اولویت‌ها و واقعیت‌های محلی برآید؛ زیرا هر جامعه محلی دارای مسائل، ظرفیت‌ها و چالش‌هایی است که با نسخه واحد و متمرکز قابل مدیریت نیست و به همین دلیل مشارکت مستقیم مردم در انتخاب مدیریت محلی، ابزار قدرتمندی برای افزایش کارآمدی، پاسخ‌گویی و دموکراتیک‌کردن اداره امور محسوب می‌شود. تمرکززدایی در انتخابات محلی به‌معنای انتقال «اختیار»، «منابع» و «مسئولیت» از دولت مرکزی به نهادهای منتخب محلی است، به‌گونه‌ای که شوراها و مقامات محلی بتوانند بدون وابستگی کامل به دولت مرکزی، برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و اجرا را مطابق نیازهای بومی و اقتضائات سرزمینی انجام دهند؛ این فرایند نه فقط جنبه اداری دارد، بلکه در بُعد سیاسی نیز موجب تقویت احساس مالکیت مردم نسبت به سرنوشت جمعی‌شان می‌شود و به شکل‌گیری فرهنگ مشارکتی پایدار کمک می‌کند. در چارچوب اصل تمرکززدایی، انتخابات محلی نقش کلیدی در شفافیت دارد؛ زیرا وقتی مردم مدیریت شهر یا روستای خود را مستقیم برمی‌گزینند، نمایندگان محلی ناگزیر از پاسخ‌گویی شفاف،

گزارش‌دهی مستمر و رعایت اصول حکمرانی خوب هستند و هرگونه سستی، فساد یا ناکارآمدی به سرعت از سوی جامعه محلی مورد نقد و پیگیری قرار می‌گیرد (هاشم پور و همکاران، ۱۴۰۴: ۵۱۰)

تمرکززدایی همچنین موجب کاهش انباشت قدرت در سطح ملی می‌شود؛ بدین معنا که تصمیمات خرد و منطقه‌ای به جای تجمع در نهادهای بزرگ مرکزی، میان واحدهای متعدد محلی توزیع می‌گردد و این توزیع قدرت به جلوگیری از بروکراسی پیچیده، کاهش فاصله تصمیم‌گیری با واقعیت‌های میدانی و افزایش سرعت عمل در مدیریت امور منجر می‌شود. از منظر توسعه‌ای، اصل تمرکززدایی در انتخابات محلی موتور محرک توسعه پایدار است؛ زیرا نهادهای محلی که در تماس مستقیم با مشکلات روزمره شهروندان هستند، بهتر می‌توانند برای مسائل اساسی مانند حمل‌ونقل، محیط‌زیست، شهرسازی، مدیریت بحران، بهداشت محلی، آموزش منطقه‌ای و زیرساخت‌های شهری تصمیم‌گیری کنند؛ این تصمیم‌گیری‌های بومی‌سازی شده عموماً کارآمدتر از سیاست‌های یکسان‌ساز و کلی است که در سطح ملی اتخاذ می‌شود. افزون بر این، انتخابات محلی در بستر تمرکززدایی باعث ارتقای عدالت فضایی می‌شود؛ زیرا مناطقی که پیش‌تر در ساختار متمرکز کمتر دیده می‌شدند، اکنون با داشتن نهادهای انتخابی محلی قادرند صدای خود را در ساختار سیاسی تقویت کرده و برای جذب بودجه، امکانات و فرصت‌های توسعه تلاش مستقیم‌تری داشته باشند. اصل تمرکززدایی همچنین موجب افزایش سرمایه اجتماعی می‌شود؛ وقتی مردم نتیجه مشارکت سیاسی خود را مستقیماً در کیفیت خدمات شهری، اصلاح فضاهای عمومی، بهبود مدیریت محلات و برنامه‌ریزی توسعه مشاهده می‌کنند، اعتماد به حاکمیت و تمایل به مشارکت عمومی تقویت می‌شود و این چرخه مثبت باعث پایداری دموکراسی در سطح خرد و کلان می‌گردد. در بُعد حقوقی، اصل تمرکززدایی نیازمند چارچوب قانونی روشن، تعیین حدود اختیارات، نظام مالی مستقل محلی، سازوکارهای نظارتی داخلی و بیرونی، و نظام انتخاباتی شفاف است تا مدیریت محلی نه تنها منتخب مردم باشد، بلکه توان اداره مستقل و حرفه‌ای منطقه خود را نیز داشته باشد. در نهایت، تمرکززدایی در انتخابات محلی به معنای رهاسازی دولت مرکزی از مسئولیت نیست، بلکه ایجاد تعادل هوشمندانه میان «هماهنگی ملی» و «اختیار محلی» است؛ یعنی یک دولت مرکزی ناظر و سیاست‌گذار کلان، در کنار مجموعه‌ای از دولت‌های محلی منتخب و مسئولیت‌پذیر که هرکدام موتور توسعه و حکمرانی اثربخش در قلمرو خود هستند. این هم‌افزایی میان مدیریت محلی و ملی همان چیزی است که تمرکززدایی در انتخابات محلی را به ابزاری بنیادین برای عدالت‌محور کردن قدرت، افزایش رضایت عمومی، بهبود کیفیت زندگی شهروندان و ارتقای کیفیت حکمرانی تبدیل می‌کند (جی‌ایمی، ۱۳۹۶: ۶۵)

اصل تمرکززدایی در انتخابات محلی از دیدگاه نظریه‌های حکمرانی، نقطه تلاقی چند رویکرد مهم سیاسی، اجتماعی و مدیریتی است؛ از جمله نظریه‌های «حکمرانی چندسطحی»، «دموکراسی مشارکتی»، «نهادگرایی جدید» و «حکمرانی شبکه‌ای» که همگی بر این نکته تأکید دارند که اداره جامعه مدرن نه با تمرکز قدرت در یک نقطه، بلکه با توزیع آن در سطوح مختلف قدرت امکان‌پذیر است. در این چارچوب، انتخابات محلی تنها یک رویداد انتخاباتی نیست، بلکه سازوکاری نهادی برای انتقال قدرت به شهروندان و ایجاد ساختارهای تصمیم‌گیری نزدیک به محیط زندگی مردم است. به‌ویژه در جوامعی که دارای تنوع فرهنگی، قومی، اقتصادی یا جغرافیایی هستند، تمرکززدایی به‌عنوان راهکاری برای جلوگیری از نارضایتی، ایجاد عدالت منطقه‌ای، و افزایش همبستگی ملی عمل می‌کند؛ زیرا مردم وقتی نقش مستقیم در اداره محیط زندگی خود دارند، احساس تعلق بیشتری به نظام سیاسی پیدا می‌کنند. در تحلیل کارکردی نیز تمرکززدایی موجب کاهش فشار نهادی بر دولت مرکزی می‌شود؛ زیرا بسیاری از امور اجرایی که در یک ساختار متمرکز با بروکراسی سنگین مواجه می‌گردد، در ساختار محلی با سرعت و انعطاف‌پذیری بیشتر قابل انجام است. شوراهای محلی، شهرداران منتخب، دهیاران و نهادهای منطقه‌ای در ساختار تمرکززدای انتخاباتی قادرند سیاست‌های خرد را با سرعتی به‌مراتب بیشتر از نهادهای ملی اجرا کنند، زیرا زنجیره تصمیم‌گیری کوتاه‌تر است و ارتباط میان شهروندان و مسئولان محلی مستقیم‌تر. افزون بر این، انتخابات محلی در چارچوب تمرکززدایی می‌تواند نقش مهمی در تربیت نسل آینده رهبران سیاسی داشته باشد؛ زیرا افراد متخصص، فعالان مدنی، نخبگان محلی و حتی نیروهای جوان می‌توانند از طریق نهادهای منتخب محلی وارد عرصه سیاست شوند و تجربه عملی کسب کنند. در واقع، تمرکززدایی به‌عنوان «مدرسه سیاست» عمل کرده و نیروهای توانمندتر، کارآمدتر و نزدیک‌تر به مردم را برای ورود به مدیریت ملی پرورش می‌دهد. از نظر اقتصادی نیز تمرکززدایی منجر به توزیع بهتر

منابع، افزایش بهره‌وری، ارتقای درآمدهای محلی و استفاده بهینه از ظرفیت‌های منطقه‌ای می‌شود. مناطق مختلف کشور دارای مزیت‌های نسبی متفاوتی هستند و نهادهای محلی به دلیل شناخت دقیق از این ظرفیت‌ها، بهتر می‌توانند برنامه‌ریزی توسعه و سرمایه‌گذاری را طراحی کنند. بنابراین، اصل تمرکززدایی در انتخابات محلی نه فقط ساختاری سیاسی، بلکه عامل تسهیل توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مقیاس محلی و ملی است (کریمی فرد، ۱۴۰۱: ۲۰۲۲).

از منظر جامعه‌شناختی، تمرکززدایی در انتخابات محلی فرآیند نیرومندی برای بازتولید سرمایه اجتماعی و تقویت انسجام محلی محسوب می‌شود. زمانی که مردم در انتخاب مدیران محلی نقش مستقیم دارند، شبکه‌های اجتماعی محله‌ها فعال‌تر شده، اعتماد متقابل میان شهروندان افزایش می‌یابد، و حس همیاری، مشارکت و مسئولیت‌پذیری اجتماعی تقویت می‌شود. در جوامعی که ساختار تمرکزگرای شدید وجود دارد، فاصله میان مردم و دولت به مرور افزایش می‌یابد؛ اما تمرکززدایی این فاصله را کاهش داده و ظرفیت «حس تعلق مکانی» را تقویت می‌کند، به گونه‌ای که هر شهروند احساس می‌کند رأی او در اداره محله‌اش اثر مستقیم دارد. این فرایند به افزایش فرهنگ پاسخ‌خواهی نیز کمک می‌کند؛ زیرا مردم در سطح محلی دسترسی بیشتری به اعضای شورا، شهردار یا دهیار دارند و می‌توانند مطالبات خود را مستقیم و بی‌واسطه مطرح کنند. از سوی دیگر، تمرکززدایی در انتخابات محلی موجب تقویت اشکال جدید مشارکت مدنی می‌شود؛ به عنوان مثال، شوراهای مشورتی محله، انجمن‌های مردم‌نهاد محلی، کمیته‌های تخصصی شهری و گروه‌های داوطلبانه که اغلب در ساختارهای متمرکز نقش کمرنگی دارند، در نظام تمرکززدایی انتخاباتی به عنوان ابزارهای مکمل سیاست‌گذاری محلی مطرح می‌شوند. در بسیاری از کشورها تجربه نشان داده که نهادهای محلی منتخب قادرند زمینه همکاری میان دولت، مردم و بخش خصوصی را افزایش دهند؛ زیرا شناخت عمیق از بافت اجتماعی محله‌ها دارند و دستگاه مرکزی قادر نیست با چنین جزئیاتی وارد عمل شود. به‌ویژه در مدیریت بحران‌ها — از سیل و زلزله گرفته تا بحران‌های اجتماعی یا محیط‌زیستی — نهادهای محلی منتخب می‌توانند سریع‌تر، دقیق‌تر و مسئولانه‌تر عمل کنند، زیرا در میدان حضور دارند و نیازمند اجازه‌گیری‌های پیچیده از مرکز نیستند. این کارکردها نشان می‌دهد که اصل تمرکززدایی در انتخابات محلی در عمل نه فقط یک ضرورت سیاسی، بلکه ضرورتی برای پایداری اجتماعی، امنیت اجتماعی، و تقویت اعتماد عمومی است (قالیپاف، ۱۳۹۶: ۵۸).

از منظر حقوق عمومی، تمرکززدایی در انتخابات محلی زمانی به‌درستی اجرا می‌شود که چارچوب قانونی الزام‌آور، شفاف و مدون وجود داشته باشد؛ زیرا بدون تضمین حقوقی، انتخابات محلی صرفاً تشریفاتی خواهد بود و نهادهای محلی منتخب قادر به اعمال اراده و تصمیم‌گیری واقعی نخواهند بود. بسیاری از کشورها تجربه کرده‌اند که تمرکززدایی واقعی نیازمند سه زیرساخت اساسی است: تمرکززدایی سیاسی (انتخاب مستقیم مسئولان محلی)، تمرکززدایی اداری (واگذاری اختیارات اجرایی و مدیریتی) و تمرکززدایی مالی (ایجاد منابع درآمد پایدار و مستقل برای نهادهای محلی). انتخابات محلی بخشی از تمرکززدایی سیاسی است، اما بدون انتقال اختیارات اداری و مالی، کارآمدی لازم را ندارد. بنابراین، طراحی یک نظام انتخاباتی محلی باید با انتقال قدرت واقعی همراه باشد؛ یعنی شوراها و شهرداران منتخب باید بتوانند درباره بودجه، برنامه‌ریزی شهری، توزیع منابع، تدوین راهبردهای توسعه محلی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌های منطقه‌ای تصمیم‌گیری کنند. در ساختارهای متمرکز اغلب مشاهده می‌شود که دولت مرکزی حتی پس از برگزاری انتخابات محلی، همچنان کنترل کامل بر امور شهرها دارد؛ اما در ساختار تمرکززدای واقعی، دولت مرکزی بیشتر نقش ناظر، تنظیم‌گر، هماهنگ‌کننده و سیاست‌گذار کلان را دارد و تصمیم‌گیری‌های اجرایی خرد به مسئولان منتخب محلی سپرده می‌شود. اصل تمرکززدایی در انتخابات محلی همچنین باعث شکل‌گیری نوعی «رقابت سالم» میان مناطق می‌شود؛ مناطقی که مدیریت محلی کارآمدتر دارند، بهتر می‌توانند سرمایه جذب کنند، خدمات عمومی بهتر ارائه دهند، و الگوی موفق برای سایر مناطق باشند. این رقابت، موتور محرک نوآوری، اصلاح ساختارهای ناکارآمد و ارتقای کیفیت حکمرانی محلی است. از دیدگاه راهبردی نیز تمرکززدایی در انتخابات محلی موجب افزایش تاب‌آوری ملی می‌شود؛ زیرا مجموعه‌ای از نهادهای تصمیم‌گیر در سطح کشور پخش هستند و تمرکز تصمیم‌گیری در نقطه واحد کاهش می‌یابد؛ نتیجه آن، کاهش آسیب‌پذیری، افزایش انعطاف‌پذیری و ایجاد شبکه‌ای گسترده از مراکز سیاست‌گذاری است که هر یک نقش مکمل دیگری را ایفا می‌کنند (آقایی طوق، ۱۳۹۶: ۴۹).

مفهوم مشارکت سیاسی ستون دیگر مبانی نظری انتخابات محلی را تشکیل می‌دهد. در ادبیات علوم سیاسی، مشارکت سیاسی فرایندی است که از طریق آن مردم می‌توانند در تعیین سرنوشت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی خود دخالت کنند. انتخابات محلی از نظر نظریه‌پردازان دموکراسی مشارکتی، ابزار مهمی برای تقویت احساس تعلق اجتماعی و افزایش سرمایه اجتماعی در میان شهروندان است. هنگامی که افراد در انتخاب مسئولان محلی نقش ایفا می‌کنند، خود را در برابر جامعه مسئول‌تر می‌بینند و از سوی دیگر، نهادهای محلی نیز مجبور می‌شوند شفاف‌تر عمل کرده و پاسخ‌گوی مطالبات باشند. مشارکت سیاسی در سطح محلی همچنین می‌تواند به عنوان مدرسه‌ای برای یادگیری رفتارهای مدنی و دموکراتیک تلقی شود، زیرا افراد در محیطی کوچک‌تر، ساده‌تر و ملموس‌تر تمرین می‌کنند چگونه با دیگران تعامل کرده و نظرات خود را در فضای عمومی بیان کنند (نوروزی، ۱۴۰۳: ۹۰).

مشارکت سیاسی در انتخابات محلی یکی از بنیادی‌ترین جلوه‌های دموکراسی مشارکتی است، زیرا مردم در این سطح از governance نه فقط بر سرنوشت کلان کشور، بلکه بر اداره مستقیم محیط زندگی خود تأثیر می‌گذارند و همین نزدیکی به مسائل روزمره، اهمیت مشارکت را دوچندان می‌کند. در انتخابات محلی، شهروندان به‌طور مستقیم با پیامدهای تصمیمات رویه‌رو می‌شوند: خیابان‌ها، حمل‌ونقل، فضای سبز، بهداشت محیط، خدمات شهری، مدیریت پسماند، ساخت‌وساز، امنیت محله، فرهنگ شهری و صدها موضوع دیگر که مستقیماً با کیفیت زندگی مرتبط‌اند. به همین دلیل جامعه‌شناسان معتقدند مشارکت سیاسی در انتخابات محلی نه تنها یک عمل سیاسی، بلکه یک رفتار اجتماعی و سبک زندگی شهروندی است. این نوع مشارکت همچنین موجب افزایش آگاهی اجتماعی می‌شود، زیرا افراد برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر مجبورند اطلاعات بیشتری درباره عملکرد مدیریت شهری و نامزدها کسب کنند، و همین امر به فرایند «توانمندسازی شهروندان» منجر می‌شود. مشارکت در انتخابات محلی از زاویه دیگر، به تقویت حس تعلق و مالکیت شهروندان نسبت به محله و شهرشان کمک می‌کند؛ زیرا وقتی فرد درباره اداره محل زندگی خود نقش دارد، نسبت به حفظ، مراقبت و توسعه آن احساس مسئولیت بیشتری پیدا می‌کند. بر همین مبنا، نظریه‌پردازان حکمرانی شهری بیان می‌کنند که مشارکت سیاسی مردم بزرگ‌ترین سرمایه توسعه شهری است؛ چرا که مدیریت محلی بدون مشارکت فعال شهروندان، دچار ضعف مشروعیت، محدودیت نظارتی و کاهش کیفیت تصمیم‌گیری می‌شود (تعجبی و همکاران، ۱۴۰۳: ۶۴). در نظام‌های سیاسی مدرن، مشارکت سیاسی در انتخابات محلی نه فقط حق شهروندان، بلکه بخشی از سازوکار عقلانی برای بهبود حکمرانی محلی تلقی می‌شود. نهادهای محلی منتخب مانند شوراهای شهر و روستا، شهرداران و دهیاران زمانی کارآمد عمل می‌کنند که پشتوانه مشارکت مردمی داشته باشند؛ زیرا این مشارکت، علاوه بر مشروعیت قانونی، مشروعیت اجتماعی نیز ایجاد می‌کند. مشارکت سیاسی در سطح محلی همچنین به ایجاد ظرفیت‌های جدید اجتماعی منجر می‌شود، از جمله شکل‌گیری شبکه‌های همیاری محله‌ای، افزایش ارتباطات میان کنشگران محلی، تقویت گروه‌های مدنی، و ارتقای فرهنگ گفت‌وگو و مطالبه‌گری. در این سطح، رأی مردم یک ابزار فشار مثبت برای شکل‌گیری مدیریت پاسخگو است؛ هرچه مشارکت بالاتر باشد، احتمال سوءاستفاده، فساد و بی‌مسئولیتی کاهش می‌یابد، زیرا منتخبان محلی خود را تحت نظارت مستقیم و دائمی جامعه می‌دانند. افزون بر این، بسیاری از نظریه‌های توسعه پایدار بیان می‌کنند که مشارکت فعال مردم در انتخابات محلی موجب ارتقای عدالت اجتماعی می‌شود؛ چرا که نواحی محروم، روستاها و مناطق کم‌برخوردار نیز می‌توانند صدای خود را به ساختار سیاسی برسانند و برای جذب امکانات و خدمات رقابت کنند. مشارکت سیاسی در سطح محلی، نقش مهمی در تحقق عدالت فضایی دارد؛ در جامعه‌ای که برخی مناطق در ساختار متمرکز دیده نمی‌شوند، انتخابات محلی می‌تواند توازن جدیدی میان مرکز و پیرامون ایجاد کند. بنابراین مشارکت سیاسی در انتخابات محلی، فراتر از رأی‌دادن است؛ این مشارکت یک فرایند اجتماعی پویا برای بازتوزیع قدرت، به رسمیت شناختن هویت‌های محلی، و تقویت اعتماد عمومی است (عبدالمحمد و طاهری، ۱۴۰۳: ۷۰۰).

از منظر مدیریت عمومی، مشارکت سیاسی بالا در انتخابات محلی یکی از شاخص‌های کلیدی حکمرانی خوب است؛ زیرا حکمرانی محلی بدون مشارکت مردم، مانند یک سیستم ناقص عمل می‌کند که فاقد بازخورد، فاقد کنترل اجتماعی، و فاقد سوخت لازم برای توسعه است. انتخاب مسئولان محلی توسط مردم، حلقه‌ای حیاتی برای شفافیت و پاسخ‌گویی ایجاد می‌کند. شهروندان با مشارکت فعال خود، از یک‌سو مدیران را انتخاب می‌کنند و از سوی دیگر در پروژه‌های شهری و محلی دخالت غیرمستقیم دارند.

این فرایند مشارکتی، بنیان بسیاری از سیاست‌های اجتماع‌محور را تشکیل می‌دهد؛ مانند تصمیم‌گیری درباره پروژه‌های عمرانی محله، بودجه‌ریزی مشارکتی، بررسی طرح‌های توسعه شهری، مدیریت بحران، و طراحی سیاست‌های زیست‌محیطی. مشارکت سیاسی فعال همچنین موجب ارتقای ظرفیت‌های مدیریتی محلی می‌شود؛ زیرا شهروندی که مردم در آن‌ها بیشتر مشارکت می‌کنند، معمولاً مدیران بهتری انتخاب می‌کنند، سیستم‌های نظارتی قوی‌تری شکل می‌دهند، و کیفیت حکمرانی بالاتر می‌رود. این مشارکت در سطح توسعه‌ای نیز اهمیت دارد؛ زیرا مناطق با مشارکت سیاسی بالا معمولاً از جهت اقتصادی نیز قوی‌ترند، سرمایه‌گذاری بیشتری جذب می‌کنند، و برنامه‌های توسعه با پشتوانه اجتماعی قوی‌تر اجرا می‌شود. تجربه جهانی نشان می‌دهد که هرچا مشارکت سیاسی مردم در انتخابات محلی گسترده بوده، مدیریت شهری کارآمدتر، شفاف‌تر و نوآورتر بوده است. بنابراین مشارکت سیاسی در انتخابات محلی تنها یک انتخاب ساده نیست؛ بلکه یک سرمایه‌گذاری بلندمدت بر کیفیت اداره جامعه است. (عموزاده و همکاران، ۱۴۰۳: ۲۲۹)

در بُعد سیاسی، مشارکت مردم در انتخابات محلی نقش مهمی در تثبیت دموکراسی چندسطحی دارد؛ زیرا با فعال شدن سطوح محلی، ساختار سیاسی کشور از حالت یک‌لایه خارج شده و به یک سیستم چندلایه تبدیل می‌شود که در آن قدرت میان سطوح مختلف توزیع شده است. این توزیع قدرت باعث می‌شود که جامعه به جای وابستگی کامل به دولت مرکزی، در سطح محلی نیز بازیگران سیاسی توانمند داشته باشد و تعادل قدرت شکل بگیرد. مشارکت بالای مردمی در انتخابات محلی همچنین می‌تواند نقش مهمی در مهار فساد ایفا کند؛ زیرا مدیران محلی با داشتن پایگاه اجتماعی قوی، استقلال بیشتری از شبکه‌های رانتی و وابستگی‌های سیاسی غیرشفاف خواهند داشت. از سوی دیگر، مشارکت سیاسی مردم یک پیام مهم برای دولت‌ها دارد: جامعه زنده، آگاه و فعال است؛ بنابراین سیاست‌های عمومی باید بر اساس نیازهای واقعی مردم تدوین شود. همچنین انتخابات محلی فرصتی است برای ظهور نخبگان جدید سیاسی؛ شوراهای شهر و روستا و مدیریت محلی سکوی پرتابی برای نیروهایی است که در سطح ملی امکان ظهور ندارند. مشارکت فعال مردم تضمین می‌کند که این نخبگان از دل جامعه برخاسته‌اند نه از مسیرهای غیرشفاف. از نظر راهبردی، مشارکت سیاسی در انتخابات محلی موجب افزایش تاب‌آوری سیاسی کشور می‌شود؛ به این معنا که تصمیم‌گیری‌ها تنها در یک سطح متمرکز نیست، بلکه در سطوح متعدد انجام می‌شود و این تنوع مراکز تصمیم‌گیری، سیستم سیاسی را در برابر بحران‌ها مقاوم می‌کند (کاظمی پور و همکاران، ۲۰۱۹).

در چشم‌انداز آینده، مشارکت سیاسی در انتخابات محلی نقش تعیین‌کننده‌ای در طراحی شهرهای هوشمند، حکمرانی دیجیتال و مدیریت نوین شهری ایفا خواهد کرد؛ زیرا مدیریت شهری آینده بدون مشارکت هوشمندانه مردم ممکن نیست. جامعه امروز نسبت به گذشته آگاه‌تر، مطالبه‌گرتر و متصل‌تر است؛ شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های محلی و ابزارهای دیجیتال به شهروندان امکان می‌دهد عملکرد مدیران محلی را لحظه‌به‌لحظه رصد کنند و این امر اهمیت مشارکت را چند برابر می‌کند. از سوی دیگر، با پیچیده‌تر شدن مسائل شهری—از بحران‌های زیست‌محیطی گرفته تا مشکلات حمل‌ونقل، ناامنی‌های جدید و کمبود منابع—مدیریت محلی نیازمند نخبگان، متخصصان و مدیرانی است که مشروعیت و حمایت اجتماعی داشته باشند و این مشروعیت تنها از طریق مشارکت سیاسی گسترده مردم حاصل می‌شود. شهرهایی که مشارکت پایین دارند، معمولاً با بی‌اعتمادی عمومی، ناکارآمدی مزمن، و ناتوانی در اجرای پروژه‌ها مواجه‌اند. برعکس، شهرهایی که مشارکت گسترده در انتخابات محلی دارند، قادرند اولویت‌بندی دقیق‌تری در سیاست‌ها انجام دهند، منابع را بهتر تخصیص دهند، منازعات محلی را بهتر مدیریت کنند و سرمایه‌گذاری بیشتری جذب کنند. بنابراین در چشم‌انداز حکمرانی آینده، مشارکت سیاسی نه فقط یک انتخاب اخلاقی یا سیاسی، بلکه یک ضرورت مدیریتی است. مشارکت گسترده مردم در انتخابات محلی یعنی جامعه‌ای فعال، پویا، توسعه‌محور و آماده برای اداره هوشمند شهرها در جهان پیچیده امروز (طریق و همکاران، ۲۰۲۲: ۸۱).

توسعه محور بودن

نظریه‌های توسعه محلی تأکید دارند که توسعه پایدار زمانی رخ می‌دهد که مردم در فرایند تصمیم‌سازی مشارکت داشته باشند و مدیران محلی پروژه‌ها را بر اساس توان منطقه‌ای طراحی کنند. انتخابات محلی مسیر ایجاد چنین سازوکاری است. مدیران منتخب محلی، به دلیل ارتباط نزدیک با جامعه و الزام به پاسخ‌گویی، بیشتر به طرح‌هایی توجه می‌کنند که برای مردم ملموس و قابل ارزیابی باشد. توسعه محلی شامل ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیرساختی و زیست‌محیطی است و همه این ابعاد نیازمند

تعامل بین نهادهای محلی و مردم است. انتخابات محلی سبب می‌شود مردم خود را مالک توسعه بدانند و در اجرای آن مشارکت فعال داشته باشند. نظریه‌ها نشان می‌دهند مناطقی که انتخابات محلی آزاد دارند، از ثبات اجتماعی، رشد اقتصادی، اعتماد عمومی و انسجام اجتماعی بیشتری برخوردارند. توسعه محلی بدون حمایت مردم ممکن نیست و انتخابات محلی سازوکاری است که این حمایت را تولید می‌کند (قادری و شرف خانی، ۱۳۹۹: ۱۰۶).

در نظریه‌های توسعه محلی، مشارکت مردمی یک اصل محوری و غیرقابل جایگزین است. اندیشمندانی مانند فریدمن، چمبرز، نورمن لانگ و نظریه‌پردازان توسعه اجتماع محور تأکید می‌کنند که توسعه زمانی پایدار و اثربخش می‌شود که مردم نه فقط دریافت‌کننده خدمات، بلکه شریک اصلی در فرایند تصمیم‌سازی باشند. این نظریه‌ها بر این باورند که توسعه از پایین به بالا، یعنی توسعه‌ای که از بطن محلات، نیازهای واقعی مردم، مسائل اجتماعی و ظرفیت‌های محلی نشأت می‌گیرد، بسیار ماندگارتر از برنامه‌ریزی متمرکز و تکنوکراتیک است. انتخابات محلی دقیقاً نقطه‌ای است که این نظریه‌ها به صورت عینی نمود پیدا می‌کنند، زیرا مردم در انتخاب مدیران، تعیین اولویت‌ها، شکل‌دهی برنامه‌ها و نظارت بر اجرای سیاست‌ها نقش مستقیم دارند. از منظر نظریه‌های مشارکت محور، انتخابات محلی نه فقط سازوکار انتخاباتی، بلکه سازوکاری برای انتقال قدرت، افزایش سرمایه اجتماعی، تقویت حس مالکیت جمعی و ایجاد یک ساختار شفاف و پاسخگوست. بنابراین مشارکت مردم در انتخابات محلی، انتخاب آگاهانه و حضور فعال آن‌ها در مراحل مختلف تصمیم‌سازی، زیربنای توسعه پایدار شهری و اجتماعی است. نظریه‌های توسعه محلی بیان می‌کنند که مشارکت مردم در فرایند تصمیم‌سازی، مشروعیت تصمیم‌ها را افزایش می‌دهد و به شکل‌گیری اعتماد اجتماعی پایدار کمک می‌کند. وقتی مردم در تصمیم‌گیری‌های محلی حضور داشته باشند، احساس می‌کنند تصمیمات «برای آن‌ها» نیست، بلکه «از جانب آن‌ها» اتخاذ شده است. این حس مالکیت جمعی، هم اعتماد به مدیران محلی را بالا می‌برد و هم باعث می‌شود مردم نسبت به اجرای سیاست‌ها مسئولانه‌تر رفتار کنند. در فرایند انتخاباتی نیز، مشارکت واقعی زمانی رخ می‌دهد که شهروندان نه تنها رأی بدهند، بلکه در تعیین اولویت‌ها، ارائه پیشنهاد، حضور در جلسات شورا، تشکیل انجمن‌های محلی و مطالبه‌گری مستمر نقش‌آفرین باشند. نظریه‌پردازان توسعه محلی معتقدند افزایش مشروعیت تصمیمات پیامد مستقیم مشارکت مردمی است و مشروعیت بالا، به نوبه خود، همکاری اجتماعی را تقویت می‌کند. همچنین سرمایه اجتماعی — شامل اعتماد متقابل، شبکه‌های ارتباطی و همکاری جمعی — هنگامی تقویت می‌شود که مردم در فرایندهای تصمیم‌سازی احساس دیده‌شدن، شنیده‌شدن و اثرگذاری داشته باشند. بنابراین مشارکت فعال در انتخابات محلی سازوکاری است که مشروعیت تصمیمات، اعتماد عمومی و ظرفیت اجتماعی را همزمان افزایش می‌دهد و مسیر توسعه پایدار را هموار می‌سازد (کامکار، ۱۴۰۲: ۴۴).

نظریه‌های سیاست‌گذاری مشارکتی و برنامه‌ریزی مشارکتی بیان می‌کنند که هرچه تعداد و تنوع مشارکت‌کنندگان بیشتر باشد، کیفیت تصمیم‌ها بالاتر می‌رود؛ زیرا مردم حامل تجربه‌های زیسته، دانش محلی، شناخت دقیق مشکلات و درک عمیق از شرایط اجتماعی و محیطی هستند. در تصمیم‌سازی محلی، شهروندان اطلاعاتی در اختیار دارند که هیچ پژوهش رسمی یا آمار دولتی نمی‌تواند آن را به‌طور کامل جایگزین کند؛ مانند مسیرهای خطرناک محله، نقاط بحرانی ترافیک، مشکلات واقعی خدمات شهری، نیازهای فرهنگی و وضعیت زیست‌محیطی هر منطقه. انتخابات محلی زمانی به توسعه پایدار منجر می‌شود که نتیجه آن ورود افرادی به مدیریت شهری باشد که از مشارکت عمومی در سیاست‌گذاری استقبال می‌کنند و ساختارهای مشورتی و مشارکتی ایجاد می‌نمایند. شهرهایی که شوراهای محلی و شهرداری‌های آنها ساختارهای مشارکت محور دارند، تصمیماتی واقع‌بینانه‌تر، عادلانه‌تر و قابل‌اجرا تر اتخاذ می‌کنند. مشارکت مردم در تصمیم‌سازی همچنین باعث جلوگیری از خطاهای بزرگ، کاهش سیاست‌های مقطعی، افزایش شفافیت اطلاعات، و ارتقای سطح پاسخگویی می‌شود. بنابراین طبق نظریه‌های توسعه، مشارکت در تصمیم‌سازی نه یک امر تزئینی، بلکه یک ضرورت تعیین‌کننده در کیفیت سیاست‌گذاری و کارآمدی مدیریت شهری است. یکی از مهم‌ترین تأکیدهای نظریه‌های توسعه اجتماع محور این است که مشارکت مردمی موجب توزیع عادلانه‌تر منابع و کاهش نابرابری‌های شهری می‌شود. در بسیاری از شهرها، شکاف میان مناطق برخوردار و کم‌برخوردار نتیجه سیاست‌گذاری غیرمشارکتی و از بالا به پایین است؛ یعنی تصمیماتی که بدون حضور مردم گرفته شده و نیازهای واقعی محلات نادیده مانده است. مشارکت مردم در تصمیم‌سازی، چه از طریق انتخابات محلی و چه از طریق شوراهای محله، سبب می‌شود صدای گروه‌های کم‌برخوردار نیز شنیده

شود. از این رو، توسعه پایدار شهری فقط زمانی رخ می‌دهد که سیاست‌گذاری‌ها مبتنی بر مشارکت گرم و فعال همه اقشار جامعه باشد؛ نه فقط نخبگان، نه فقط گروه‌های مرفه، و نه فقط صاحبان قدرت اقتصادی. نظریه‌های عدالت فضایی، مانند نظریات هاروی، لوفور و فریزر، بیان می‌کنند که مشارکت عمومی، ابزار تحقق عدالت اجتماعی و عدالت فضایی در شهر است. هنگامی که مردم در تصمیمات حضور داشته باشند، بودجه‌ها عادلانه‌تر تخصیص پیدا می‌کند، زیرساخت‌ها متوازن‌تر توزیع می‌شود، محله‌های محروم دیده می‌شوند و توسعه اجتماعی پایدار شکل می‌گیرد. بنابراین مشارکت مردم در انتخابات محلی به‌طور مستقیم به توسعه عادلانه و کاهش شکاف‌های شهری منجر می‌شود (ایمانی و جعفری، ۱۴۰۳: ۱۵۱)

بر اساس نظریه‌های حکمرانی محلی و توسعه پایدار، مشارکت مردم در تصمیم‌سازی نه تنها کیفیت سیاست‌ها را بالا می‌برد، بلکه خود به‌عنوان یک موتور محرک توسعه عمل می‌کند. مشارکت، موجب ایجاد «مسئولیت مشترک» بین دولت محلی و شهروندان می‌شود؛ یعنی شهروندان هم مطالبه‌گرند و هم همراهی‌کننده. این رابطه باعث می‌شود اجرای سیاست‌ها سریع‌تر، کم‌هزینه‌تر و پایدارتر باشد. در انتخابات محلی، زمانی می‌توان انتظار توسعه پایدار داشت که مردم فقط انتخاب‌کننده نباشند، بلکه مشارکت‌کننده در مراحل پس از انتخابات نیز باشند؛ از نظارت بر اجرای پروژه‌ها گرفته تا نقد سیاست‌ها، پیشنهاددهی، حضور در جلسات عمومی و عضویت در نهادهای محلی. نظریه‌پردازان توسعه بر این باورند که توسعه پایدار تنها زمانی تحقق می‌یابد که دولت و مردم در یک چرخه یادگیری جمعی قرار گیرند. این چرخه شامل انتخاب، مشارکت، نظارت، بازخورد و اصلاح است. بنابراین انتخابات محلی نقطه آغاز مشارکت است، نه پایان آن. مشارکت مستمر مردم در تصمیم‌سازی، مدیریت شهری را شفاف، پاسخگو، کارآمد و یادگیرنده می‌سازد و همین عوامل، ستون‌های اصلی توسعه پایدار به شمار می‌آیند. (ایمانی و جعفری، ۱۴۰۳: ۱۵۲)

حکمرانی مطلوب

نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن تأکید دارند که مدیریت شهری یک ساختار پیچیده چندرشته‌ای است که شامل برنامه‌ریزی، اقتصاد شهری، محیط زیست، خدمات عمومی، حمل‌ونقل، فرهنگ، ایمنی و توسعه پایدار است. این پیچیدگی نیازمند مدیرانی است که هم به نیازهای مردم آشنا باشند و هم از پشتوانه مردمی لازم برای اجرای سیاست‌ها برخوردار باشند. در اینجا انتخابات محلی نقش اصلی را بازی می‌کند، زیرا مدیران منتخب علاوه بر صلاحیت حرفه‌ای، دارای «مشروعیت عملی» هستند. حکمرانی محلی خوب شامل شاخص‌هایی مانند شفافیت، پاسخ‌گویی، عدالت، مشارکت، قانون‌مداری، رعایت حقوق شهروندی و مدیریت مبتنی بر شواهد است. نظریه‌ها می‌گویند بدون انتخابات محلی آزاد و رقابتی، هیچ کدام از این اصول قابل تحقق نیست، زیرا مدیران غیرمنتخب به مردم پاسخگو نیستند و رفتار آنان بر اساس انگیزه‌های سیاسی یا اداری شکل می‌گیرد. اما مدیران منتخب همواره مجبورند در مقابل مردم عملکرد خود را توضیح دهند و همین الزام، کیفیت مدیریت را افزایش می‌دهد (رنجبر و ثقفی، ۱۴۰۳: ۴۸)

نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن بر این باور هستند که مدیریت شهری در بستر انتخابات محلی، برخلاف تصور ساده‌سازی‌شده‌ای که صرفاً آن را مجموعه‌ای از فعالیت‌های خدماتی یا اداری می‌داند، در حقیقت یک ساختار پیچیده، چندرشته‌ای و چندلایه است که به‌طور مستقیم از اصول حکمرانی دموکراتیک، مشارکت عمومی و سازوکارهای انتخاباتی تأثیر می‌پذیرد. این نگرش میان‌رشته‌ای بیان می‌کند که شهر دیگر یک واحد جغرافیایی ساده نیست، بلکه یک «سیستم زنده اجتماعی» است که در آن نیروی انسانی، سرمایه فرهنگی، منابع طبیعی، زیرساخت‌های اقتصادی، الگوهای برنامه‌ریزی، نظام نقل‌وانتقال، بسترهای محیط‌زیستی و نهادهای فرهنگی در ارتباطی دائم و پویا با هم قرار دارند. در چنین ساختاری، انتخابات محلی نقش سازوکار مشروعیت‌بخش را دارد؛ زیرا مدیران شهری برای هدایت این سیستم پیچیده باید نه تنها متخصص باشند، بلکه نماینده اراده عمومی نیز به شمار آیند. نظریه‌های جدید مدیریت عمومی تأکید می‌کنند که بدون وجود مدیران منتخب که از دل انتخابات محلی برآمده‌اند، ساختار مدیریت شهری فاقد پشتوانه مردمی و انعطاف‌پذیری لازم خواهد بود. شهرها با مجموعه‌ای از مسائل متغیر مانند گسترش سکونتگاه‌ها، بحران‌های زیست‌محیطی، مهاجرت، تغییرات اقلیمی، تقاضاهای حمل‌ونقل، نیاز به توسعه فرهنگی و ارتقای ایمنی عمومی مواجه‌اند، و تنها مدیریتی که بتواند از منظر چندرشته‌ای به این ویژگی‌ها نگاه کند، قادر خواهد بود پاسخ‌هایی متناسب و کارآمد ارائه دهد. بنابراین نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن انتخابات محلی را نه رویدادی صرفاً سیاسی، بلکه نقطه اتصال میان «تخصص» و «مشروعیت» می‌دانند؛ نقطه‌ای که در آن شهروندان با انتخاب مدیران خویش بر تعیین مسیر حرکت

شهر در ابعاد برنامه‌ریزی، اقتصاد، محیط‌زیست، فرهنگ، ایمنی و خدمات عمومی تأثیر مستقیم می‌گذارند (کاظمی و اخضریان، ۱۴۰۲: ۷۲)

در مدیریت عمومی مدرن، برنامه‌ریزی شهری یکی از پایه‌های اصلی مدیریت شهری است و این حوزه به‌شدت از کیفیت انتخابات محلی متأثر می‌شود. برنامه‌ریزی شهری یعنی تعیین چگونگی استفاده از زمین، ساماندهی فضاهای عمومی، طراحی الگوهای توسعه پایدار، هدایت رشد شهر، توزیع زیرساخت‌ها و تعیین اولویت‌های توسعه‌ای. نظریه‌های مدرن مدیریت شهری توضیح می‌دهند که این برنامه‌ریزی بدون مشارکت مردم و بدون وجود مدیران منتخب که به نیازهای جامعه محلی پاسخگو باشند، به‌سرعت ناکارآمد، غیرواقعی و فاقد عدالت فضایی می‌شود. انتخاب مدیران محلی توسط مردم سبب می‌شود برنامه‌ریزی شهری از حالت «دستوری و مرکزگرا» به حالت «بومی‌شده، مشارکتی و نیازمحور» تغییر یابد. مثلاً در حوزه مسکن، جامعه محلی بهتر می‌داند چه مناطقی با کمبود خدمات روبه‌روست، چه بافت‌هایی فرسوده و آسیب‌پذیرند، یا چه مناطق نیازمند توسعه زیرساختی هستند؛ بنابراین حضور مدیرانی که از رأی مردم مشروعیت یافته‌اند به تصمیم‌سازی عادلانه‌تر و دقیق‌تر کمک می‌کند. نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن همچنین تأکید می‌کنند که شهرها بدون برنامه‌ریزی علمی و مبتنی بر داده‌های میدانی دچار فقدان انسجام فضایی، ایجاد محلات ناب‌خوردار، توسعه بی‌رویه و هدررفت منابع می‌شوند. از این رو انتخابات محلی سازوکاری است که از طریق آن شهروندان می‌توانند مدیرانی را انتخاب کنند که توجه ویژه به برنامه‌ریزی پایدار داشته باشند و این امر موجب می‌شود عنصر کارشناسی و عنصر مشارکتی همزمان در تصمیمات شهری دخیل باشند. نتیجه آنکه برنامه‌ریزی شهری نه محصول صرف متخصصان و نه محصول صرف سیاست باشد، بلکه ترکیبی سازنده از دانش علمی و اراده مردمی شود (کامران، ۱۴۰۱: ۷۲)

اقتصاد شهری نیز بخش جدایی‌ناپذیر ساختار مدیریت شهری در نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن است. شهرها موتورهای اصلی تولید ثروت، اشتغال، نوآوری و جریان سرمایه هستند و سیاست‌های اقتصادی آنها به‌طور مستقیم زندگی شهروندان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. نظریه‌های مدیریت عمومی اشاره دارند که تصمیمات اقتصادی شهری - از جمله بودجه‌بندی، هزینه‌کرد منابع، مالیات‌های محلی، جذب سرمایه، بهبود محیط کسب‌وکار، حمایت از کارآفرینی و مدیریت دارایی‌های عمومی - باید در فضایی اتخاذ شوند که مدیران پاسخگو به مردم باشند؛ این پاسخگویی تنها از مسیر انتخابات محلی معتبر شکل می‌گیرد. اگر مدیریت شهری از رأی مردم مشروعیت نگیرد، سیاست‌های اقتصادی آن معمولاً یا به نفع گروه‌های محدود خواهد بود یا فاقد شفافیت و کنترل اجتماعی است. به همین دلیل انتخابات محلی کانالی برای توزیع عادلانه منابع و نظارت عمومی بر هزینه‌کرد شهری است. نظریه‌های اقتصادی شهری نیز بر این نکته تأکید می‌کنند که سرمایه اجتماعی، اعتماد عمومی و حس تعلق شهروندان به شهر از عوامل ضروری برای رشد اقتصادی هستند و این عوامل تنها زمانی تقویت می‌شوند که مردم در اداره امور سهیم باشند. شهرهایی که در آنها تصمیمات اقتصادی توسط مدیران منتخب و همراه با سازوکارهای مشارکت عمومی اتخاذ می‌شود، معمولاً توان بیشتری در جذب سرمایه، تقویت بازارهای محلی، ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار و مقابله با چالش‌های اقتصادی نظیر رکود یا تورم شهری دارند. به این ترتیب، اقتصاد شهری و انتخابات محلی نه تنها با یکدیگر پیوند دارند، بلکه هر یک زمینه تقویت دیگری را فراهم می‌آورد (احمدی، ۱۴۰۰: ۹)

نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن همچنین تأکید دارند که محیط‌زیست شهری یکی از عرصه‌های مهمی است که مدیریت شهری باید با نگرش چندرشته‌ای به آن بپردازد و این امر بدون نقش‌آفرینی انتخابات محلی ناقص خواهد بود. محیط‌زیست شهری شامل کیفیت هوا، مدیریت پسماند، حفظ فضاهای سبز، مقابله با آلودگی صوتی، مدیریت منابع آب، کاهش اثرات تغییرات اقلیمی، و طراحی شهری مبتنی بر سلامت و پایداری است. این حوزه به‌شدت تحت تأثیر سیاست‌گذاری‌های مدیریتی است و مدیرانی که پشتوانه انتخابی و پاسخگویی مردمی نداشته باشند معمولاً نسبت به مسائل زیست‌محیطی حساسیت کافی ندارند، زیرا نتایج کار در این حوزه بلندمدت است و نیازمند نظارت عمومی مداوم است. نظریه‌های محیط‌زیست شهری تأکید می‌کنند که شهروندان به دلیل تجربه مستقیم آلودگی، ترافیک، کمبود فضاهای سبز و آسیب‌پذیری محلات خود، بهترین ناظران و مطالبه‌گران سیاست‌های محیط‌زیستی‌اند و انتخاب مدیران محلی فرصتی می‌دهد تا این مطالبات به سیاست‌های اجرایی تبدیل شوند. از منظر مدیریت عمومی، زیست‌پایداری شهری تنها زمانی محقق می‌شود که مدیریت شهری یک ساختار پاسخگو و مشروع داشته باشد تا بتواند

با هزینه‌کرد مناسب، برنامه‌های بلندمدت کاهش آلودگی و ارتقای کیفیت زیست را اجرا کند. بدون پشتوانه انتخابات محلی، برنامه‌های محیط‌زیستی اغلب قربانی منافع کوتاه‌مدت سیاسی یا فشارهای گروهی می‌شوند. از این جهت انتخابات محلی، پیش‌شرط اجرای برنامه‌های محیط‌زیستی پایدار و عقلانی در مدیریت شهری است (حبیب پور، ۱۳۹۸: ۲۴۰).

در نهایت، نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن مدیریت شهری را یک ساختار گسترده و چندرشته‌ای می‌دانند که خدمات عمومی، حمل‌ونقل، فرهنگ، ایمنی شهری و توسعه پایدار را نیز دربرمی‌گیرد. خدمات عمومی شامل مدیریت آب، برق، گاز، حمل‌ونقل عمومی، جمع‌آوری زباله، نظافت شهری، نورپردازی و خدمات اورژانسی است؛ این خدمات بستر اصلی زندگی شهری‌اند و ناکارآمدی در آنها مستقیماً رضایت مردم را کاهش می‌دهد. مدیریت حمل‌ونقل شامل طراحی خطوط اتوبوس و مترو، مدیریت ترافیک، توسعه مسیرهای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری و تنظیم مقررات شهری است و اثرات مهمی بر کیفیت زندگی دارد. فرهنگ و هویت شهری نیز در گرو فعالیت‌های فرهنگی، فضاهای هنری و توجه به میراث شهری است. حوزه ایمنی شهری شامل مدیریت بحران، آتش‌نشانی، پیشگیری از جرم و تاب‌آوری شهری در برابر بلایا است. نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن می‌گویند چنین ساختار پیچیده‌ای تنها وقتی موفق است که مدیرانش منتخب مردم باشند، زیرا مدیریت شهری نیازمند اعتماد عمومی گسترده و همکاری شهروندان است و این همکاری از طریق سازوکار انتخابات تقویت می‌شود. همچنین توسعه پایدار شهری - یعنی توسعه‌ای که نسل فعلی و آینده را همزمان در نظر بگیرد - بدون مشارکت عمومی، بدون شفافیت و بدون انتخاب مدیران پاسخگو امکان‌پذیر نیست. بنابراین انتخابات محلی تنها انتقال قدرت سیاسی نیست، بلکه محور اصلی هماهنگی ده‌ها حوزه تخصصی در مدیریت شهری است. نظریه‌های مدیریت عمومی مدرن این هماهنگی را محصول ترکیب «دانش تخصصی» و «مشروعیت انتخاباتی» می‌دانند و معتقدند شهر تنها در چنین حالتی می‌تواند به‌صورت پایدار، هوشمند، کارآمد و انسانی اداره شود (شاکر و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۶۲).

عدالت فضایی

عدالت فضایی یکی از مفاهیم کلیدی در نظریه‌های جدید برنامه‌ریزی شهری و سیاست‌گذاری محلی است. این نظریه معتقد است که کیفیت زندگی نباید وابسته به محل سکونت افراد باشد؛ یعنی خدمات شهری، امکانات عمومی، فرصت‌های اجتماعی و زیرساخت‌های اساسی باید به‌صورت عادلانه بین مناطق مختلف توزیع شود. انتخابات محلی یک مکانیسم مهم برای تحقق این عدالت است، زیرا مردم مناطق محروم یا کم‌برخوردار می‌توانند نمایندگانی انتخاب کنند که مطالبات آنان را در ساختار قدرت محلی پیگیری کند. در غیاب انتخابات، مناطق ثروتمند بیشترین نفوذ را دارند و مناطق کم‌برخوردار به حاشیه رانده می‌شوند. نظریه عدالت فضایی تأکید می‌کند که توسعه متوازن زمانی رخ می‌دهد که قدرت تصمیم‌گیری محلی در میان مناطق مختلف توزیع شود و مدیران منتخب مجبور باشند نیازهای واقعی و تفاوت‌های منطقه‌ای را در سیاست‌گذاری لحاظ کنند. بنابراین انتخابات محلی بستری است برای بازتوزیع قدرت و منابع به گونه‌ای که امکان تبعیض ساختاری کاهش یابد (عدیل و عباسی، ۱۴۰۲: ۴۵۹).

یکی از ابعاد مهم انتخابات محلی، پیوند آن با عدالت فضایی، توزیع متوازن قدرت و کاهش شکاف‌های اجتماعی است. زمانی که شهروندان در سطوح محلی درباره مسیر توسعه، اولویت‌های خدمات عمومی، الگوهای عمرانی، برنامه‌های فرهنگی و شیوه هزینه‌کرد منابع تصمیم می‌گیرند، نوعی توزیع قدرت در جامعه شکل می‌گیرد که عدالت‌محورتر است. حق تعیین سرنوشت در این سطح به گروه‌هایی که معمولاً در سیاست ملی دیده نمی‌شوند - مثل محلات حاشیه، مناطق کم‌برخوردار یا اقلیت‌های فرهنگی - این امکان را می‌دهد که صدای خود را بلندتر کنند و مطالبات خود را در ساختار رسمی قدرت نمایندگی کنند. از سوی دیگر، حضور مردم در انتخابات محلی باعث می‌شود قدرت از تمرکزگرایی افراطی فاصله بگیرد و به‌صورت خردتر، واقعی‌تر و متناسب با نیازهای محلی توزیع شود. این توزیع قدرت نه تنها سطح عدالت اجتماعی را افزایش می‌دهد، بلکه کارآمدی سیاست‌ها را هم بالا می‌برد؛ چون هر منطقه بر اساس نیازهای واقعی خود تصمیم می‌گیرد و دیگر نسخه‌های یکسان ناکارآمد بر همه مناطق تحمیل نمی‌شود. بنابراین حق تعیین سرنوشت در انتخابات محلی نقشی اساسی در رفع تبعیض، تقویت عدالت اجتماعی و اصلاح ساختار فرایند توسعه شهری ایفا می‌کند (شمیری و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۰).

نظریه‌های جدید برنامه‌ریزی شهری، به ویژه رویکردهایی که بر مشارکت عمومی، توسعه پایدار و حکمرانی دموکراتیک تأکید دارند، عدالت فضایی را به‌عنوان معیاری برای سنجش کیفیت مدیریت شهری معرفی می‌کنند. این رویکردها بیان می‌کنند که شهر

باید به گونه‌ای سازماندهی شود که تمامی شهروندان، فارغ از طبقه اقتصادی، محله سکونت، جنسیت یا قومیت، به خدمات عمومی، زیرساخت‌های شهری، فضای سبز، امکانات حمل‌ونقل، آموزش و بهداشت دسترسی عادلانه داشته باشند. انتخابات محلی، به عنوان نقطه‌ای که مردم مدیران و سیاست‌گذاران شهری را انتخاب می‌کنند، فرصتی فراهم می‌کند تا عدالت فضایی به صورت مستقیم به تصمیمات اجرایی و برنامه‌ریزی وارد شود. وقتی شهروندان فعالانه در انتخابات شرکت می‌کنند و از نامزدها برنامه‌های مرتبط با عدالت فضایی می‌خواهند، مدیران شهری ناچارند سیاست‌ها و پروژه‌هایی را طراحی کنند که توزیع منابع شهری را متوازن کرده، محرومیت محلات را کاهش داده و شکاف میان مناطق برخوردار و کم‌برخوردار را جبران کند. از منظر نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری نوین، عدالت فضایی شامل ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، محیطی و فرهنگی است و این ابعاد به طور مستقیم با سیاست‌گذاری محلی و عملکرد انتخابات محلی مرتبط می‌شوند. بعد اقتصادی عدالت فضایی به توزیع عادلانه منابع مالی، فرصت‌های شغلی، سرمایه‌گذاری شهری و خدمات عمومی اشاره دارد؛ بعد اجتماعی شامل دسترسی برابر به آموزش، سلامت، فعالیت‌های اجتماعی و خدمات رفاهی است؛ بعد محیطی بر توزیع عادلانه فضای سبز، مدیریت آلودگی، کیفیت هوا، حمل‌ونقل و پایداری شهری تمرکز دارد و بعد فرهنگی بر دسترسی شهروندان به فضاهای هنری، مراکز فرهنگی، میراث تاریخی و توسعه هویت شهری تأکید می‌کند. انتخابات محلی ابزاری است که این ابعاد را به سیاست‌گذاری واقعی پیوند می‌دهد، زیرا شهروندان از طریق انتخاب مدیران خود، اولویت‌های فضایی و منابع شهری را تعیین می‌کنند. نظریه‌های مشارکت‌محور و توسعه اجتماع‌محور نیز نشان می‌دهند که مشارکت فعال شهروندان در فرآیند انتخاب مدیران محلی موجب می‌شود که عدالت فضایی نه به صورت انتزاعی، بلکه به شکل پروژه‌های ملموس شهری اعمال شود؛ مانند توسعه زیرساخت‌ها در محلات محروم، بهبود دسترسی به حمل‌ونقل عمومی، ایجاد پارک‌ها و فضاهای عمومی، و برنامه‌های آموزشی و فرهنگی متوازن در مناطق مختلف شهر (کرمی مقدم و پروین، ۱۳۹۹: ۱۰۱).

علاوه بر بعد توزیع منابع، عدالت فضایی در نظریه‌های نوین برنامه‌ریزی شهری با مسئله مشارکت شهروندان در سیاست‌گذاری محلی پیوند خورده است. نظریه‌های دموکراسی محلی و توسعه پایدار تأکید می‌کنند که عدالت فضایی تنها زمانی تحقق می‌یابد که تمامی گروه‌ها و محلات در فرآیند تصمیم‌گیری حضور داشته باشند و صدای آن‌ها شنیده شود. انتخابات محلی زمینه مشارکت مستقیم شهروندان را فراهم می‌کند و این مشارکت باعث می‌شود مدیران شهری برنامه‌ها و سیاست‌هایی را طراحی کنند که توزیع عادلانه امکانات را تضمین کند. برای مثال، محلات کم‌برخوردار می‌توانند از طریق رأی خود توجه مدیران را به مشکلات محلی جلب کنند و در انتخاب پروژه‌های عمرانی، بهداشتی و آموزشی اولویت داشته باشند. نظریه‌های نهادی و مشارکتی بیان می‌کنند که این فرآیند علاوه بر ارتقای عدالت فضایی، موجب افزایش مشروعیت سیاست‌ها، اعتماد عمومی، سرمایه اجتماعی و مسئولیت‌پذیری سازمان‌های محلی می‌شود. بنابراین انتخابات محلی به عنوان یک نقطه اتصال میان مشارکت شهروندان و تحقق عدالت فضایی عمل می‌کند و ظرفیت نهادی شهر را برای اجرای سیاست‌های عادلانه و پایدار افزایش می‌دهد. عدالت فضایی در سیاست‌گذاری محلی همچنین بر مدیریت تعارضات و تعادل بخشی میان منافع گروه‌های مختلف تأکید دارد. نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری جدید بیان می‌کنند که در شهرهای مدرن همواره تعارض میان محلات برخوردار و کم‌برخوردار، میان گروه‌های اجتماعی مختلف و میان منافع اقتصادی و محیطی وجود دارد. انتخابات محلی و رقابت میان نامزدها فرصتی ایجاد می‌کند تا این تعارضات از طریق فرایند دموکراتیک و سیاست‌گذاری مشارکتی حل و فصل شوند. نامزدها برای جلب رأی، ملزم هستند برنامه‌هایی طراحی کنند که توزیع عادلانه امکانات را تضمین کرده، نیازهای گروه‌های مختلف را شناسایی و همزمان توسعه شهری را در چارچوب عدالت فضایی پیش ببرند. این فرآیند موجب می‌شود تصمیمات شهری نه صرفاً نتیجه فشار گروه‌های قدرتمند اقتصادی یا سیاسی، بلکه نتیجه تعامل، گفت‌وگو و اولویت‌بندی جمعی باشد. نظریه‌های توسعه محلی تأکید می‌کنند که عدالت فضایی زمانی تحقق می‌یابد که سیاست‌گذاری شهری پاسخگوی نیازهای واقعی شهروندان، حساس به محرومیت‌ها و مبتنی بر شفافیت و مشارکت عمومی باشد و انتخابات محلی ابزار کلیدی برای ایجاد این پاسخگویی و بازتوزیع عادلانه منابع شهری است. (محمدنژاد و همکاران، ۱۴۰۳: ۶۹)

در نهایت، نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری نوین و سیاست‌گذاری محلی بر این نکته تأکید دارند که عدالت فضایی یکی از معیارهای ارزیابی کیفیت دموکراسی محلی و کارآمدی مدیریت شهری است. شهرهای پایدار و عادلانه، شهری هستند که در آن نه تنها منابع و خدمات به‌طور متوازن توزیع می‌شوند، بلکه شهروندان نیز احساس می‌کنند نقش فعال و اثرگذاری در تعیین سیاست‌ها و برنامه‌ها دارند. انتخابات محلی یکی از اصلی‌ترین ابزارهای ایجاد این حس مالکیت، پاسخگویی و مشارکت است. وقتی شهروندان انتخاب مدیران را به‌عنوان فرصتی برای تحقق عدالت فضایی ببینند، حضور آن‌ها در انتخابات افزایش می‌یابد و این حضور، خود موجب تقویت مشروعیت تصمیمات و ارتقای کارایی سازمان‌های محلی می‌شود. نظریه‌های نوین برنامه‌ریزی شهری بر این باورند که عدالت فضایی تنها زمانی محقق می‌شود که مدیران شهری پاسخگو باشند، سیاست‌ها مبتنی بر شواهد و داده‌ها باشند، و مشارکت مردم در تمام مراحل طراحی، اجرا و نظارت بر پروژه‌ها وجود داشته باشد. بنابراین عدالت فضایی و انتخابات محلی در تعاملی سازنده، ستون‌های اصلی توسعه پایدار، مشارکت فعال شهروندان، و تقویت ظرفیت‌های نهادی و مدیریتی شهر به شمار می‌روند.

نتیجه‌گیری

انتخابات به عنوان یکی از ارکان اصلی دموکراسی، بستری برای تحقق حاکمیت مردم و مشارکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری‌های عمومی فراهم می‌کند. انتخابات آزاد و منصفانه به معنای فراهم آوردن فرصت‌های برابر برای مشارکت همه گروه‌های اجتماعی، مستلزم شفافیت در فرایند رأی‌گیری، و تضمین استقلال نهادهای نظارتی است. انتخابات محلی، آزمایشگاهی برای پرورش شهروند فعال، متفکر، آگاه و مسئول است. انتخابات محلی مهمترین مانع تمرکز قدرت دولت مرکزی و مانعی بر استبداد اداری و انباشت قدرت در سازمانهای بروکراتیک می‌باشد. در ایران و به ویژه در استان ایلام، تأثیر ساختارهای قبیله‌ای بر فرایند انتخابات محلی از انتخاب کاندیدها گرفته تا نظارت بر انتخابات، چالش‌های جدی ایجاد نموده و این ساختار به کاهش شایسته‌سالاری و نقض اصل برابری فرصت‌ها و نهایتاً به ناکارآمدی حکمرانی محلی منجر گردیده است. مسأله اصلی این پژوهش طراحی مدلی حقوقی برای انتخابات محلی در حوزه جغرافیایی استان ایلام است که بتواند با کاهش تأثیرات منفی ساختارهای قومی و قبیله‌ای به تحقق انتخابات آزاد و منصفانه محلی و بهبود حکمرانی محلی بیانجامد. این پژوهش سعی دارد با روش توصیفی تحلیلی و تجزیه و تحلیل شرایط موجود، طی یک فرایند هدفمند و مسأله محور و شناسایی دقیق یک مشکل، راهکار و چارچوبی حقوقی و اجرایی برای حل این مشکل را ارائه نماید.

منابع

- احمدی، ش. (۱۴۰۰). «بررسی نظریه حکمرانی خوب بر پایه اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی»، چشمانداز حسابداری و مدیریت، ۴(۴۴)، ۱-۱۲.
- اختری، حسن، جلالی، رضا، امینی، اکبر، جلالی، کاظم (۱۴۰۳) ضرورت و امکان تشکیل مجلس مشورتی محلی در حوزه‌های انتخابیه کشور، فصلنامه علمی مجلس و راهبرد، ۳۱(۱۱۷)، صص ۳۳۴-۳۰۵
- اختری، حسن، جلالی، رضا، امینی، علی اکبر، جلالی، کاظم (۱۴۰۳) ضرورت و امکان تشکیل مجلس مشورتی محلی در حوزه های انتخابیه کشور، فصلنامه مجلس و راهبرد، دوره: ۳۱، شماره: ۱۱۷
- ارسیا، بابک و ساعی، احمد (۱۳۹۸). «تأثیر سرمایه اجتماعی دولت بر توسعه سیاسی از دیدگاه شهروندان تهرانی»، دانش سیاسی، ۲۹(۱۵)، ۱-۲۸.
- اکبری، الهام، عوض پور، لیلا (۱۴۰۱) تحلیل پویایی سرمایه اجتماعی در توسعه و توانمندسازی جوامع محلی در مناطق خشک؛ کاربرد تحلیل شبکه اجتماعی، نشریه علمی - پژوهشی مرتع و آبخیزداری، ۷۵(۳): صص ۳۳۵-۳۳۰
- اکبری، حسین، فخاری، روح اله (۱۳۹۶) نقش قومیت در رفتار انتخاباتی اجتماعات چندقومیتی (مورد مطالعه: شهرستان بجنورد)، فصلنامه جامعه شناسی کاربردی، ۲۸(۲): ۷۰-۹۰

- امیری، مصطفی، جلیوند، شهاب (۱۴۰۲) حق تعیین سرنوشت از منظر تکلیف سیاسی با نگاهی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه علمی رهیافت انقلاب اسلامی، ۱۷(۶۵)، صص ۱۸-۳
- امینی، سلام، عشایری، طاهرا، ذوالفقاری، اکبر، جهان پرور، طاهره (۱۴۰۲) نقش سرمایه سیاسی - اجتماعی در مشارکت سیاسی مردم ایلام (مورد مطالعه: انتخابات مجلس شورای اسلامی)، نشریه «دانش سیاسی»، ۱۹(۱)، صص ۵۶-۲۹
- ایزدی، سیدسجاد (۱۴۰۲) تمایز انتخابات در نظم مردم‌سالاری دینی نسبت به نظم دموکراسی، دوفصلنامه علمی در حوزه حکمرانی اسلامی، ۱(۱): ۴۰-۲۰
- ایمانی، بهرام، جعفری، سعید (۱۴۰۳) سنجش میزان عدالت فضایی در پراکنش شاخص‌های توسعه پایدار روستایی مورد مطالعه: روستاهای شهرستان اردبیل، مجله مهندسی جغرافیایی سرزمین، ۸(۲)، ۱۶۲-۱۴۹
- آریانپور، محمد، اباذری، مرتضی، بهرامی، خلیل (۱۴۰۲) بررسی چالش‌ها و راهکارهای مشارکت سیاسی آگاهانه در نظام انتخاباتی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه سیاست پژوهی ایرانی، دوره: ۱۰، شماره: ۱
- آقای طوق، مسلم (۱۳۹۶)، «نگرشی تطبیقی بر عدم تمرکز محلی در ایران»، فصلنامه دانش حقوق عمومی، سال ششم، ش ۱۸، پاییز و زمستان، صص ۶۵-۴۵
- بندری، محمد، تاروردی زاده، داود (۱۴۰۳) تحلیل کیفی سیاست‌های توسعه پایدار در مناطق روستایی: مطالعه ای بر مبنای دیدگاه ذی نفعان محلی، فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای، ۱۴(۵۵): ۳۱۱-۲۹۶
- پژوهان، موسی (۱۴۰۲) آسیب‌شناسی قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران از منظر تأثیرگذاری بر کارایی و اثربخشی مدیریت محلی؛ ارائه اصلاحات قانونی و توصیه‌های سیاستی، فصلنامه اقتصاد و برنامه ریزی شهری، ۴(۳)، صص ۱۱۶-۱۰۲
- پژوهان، موسی (۱۴۰۲) آسیب‌شناسی قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران از منظر تأثیرگذاری بر کارایی و اثربخشی مدیریت محلی؛ ارائه اصلاحات قانونی و توصیه‌های سیاستی، اقتصاد و برنامه ریزی شهری، ۲(۱۵) صص ۱۲۶-۱۱۰
- ترمان، علی اکبر، ملکوتی، حسین (۱۴۰۲) تأملی بر مفهوم حق رأی با رویکرد ارتقای مبانی نظری حق انتخاب شدن اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا در پرتو قانون اساسی، فصلنامه مطالعات حقوق تطبیقی معاصر، ۱۴(۳۱): صص ۱۱۱-۸۳
- تعجبی، محمود، افضلی، افشین، نصیری، فخر السادات (۱۴۰۳) عوامل مؤثر بر میزان مشارکت سیاسی جوانان استان همدان، نشریه دانش سیاسی، ۲۰(۱): صص ۸۲-۵۹
- تقی زاده، جواد (۱۳۸۲)، تأملی بر حق رأی در ایران با نگاهی به حقوق فرانسه، نشریه حقوق اساسی، سال اول، شماره ۱.
- جعفری، فیروز، اصغری، اکبر، سلیمانی، اسماعیل (۱۴۰۲) بررسی توزیع خدمات شهری در راستای عدالت فضایی با تأکید بر ساختار جمعیتی (مطالعه موردی: شهر تبریز)، فصلنامه جغرافیای اجتماعی شهری، ۱۰(۲)، صص ۲۵۶-۲۳۷
- ۲۰- جلالی، محمد (۱۳۹۴)، اصول کلی راهنمای تمرکززدایی در حقوق فرانسه و مقایسه آن با حقوق ایران، حقوق عمومی، شماره ۴۷.
- جلیلی، آیت الله، موحدی، احسان (۱۴۰۳) مطالعه تطبیقی شوراهای اسلامی شهر و روستا با مؤلفه‌های نظام نمایندگی، مطالعات تطبیقی حقوق کشورهای اسلامی، ۲(۲)، ۶۷-۴۹
- حبیب‌پور گتایی، ک. (۱۳۹۸). «الگوی رابطه دولت و سازمان‌های غیردولتی در سیاست‌گذاری اجتماعی ایران»، جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی، ۶(۱۳)، ۲۳۱-۲۵۵.

References

- Ahmadi, Sh. (1400). "Examining the Theory of Good Governance Based on Public Trust and Social Capital." *Accounting and Management Perspective*, 4(44), 1-12. [In Persian]
- Akhbari, Hassan, Jalali, Reza, Amini, Akbar, and Jalali, Kazem. (1403). "The Necessity and Feasibility of Establishing a Local Consultative Assembly in the Country's Electoral Districts." *Parliament and Strategy*, 31(117), 305-334. [In Persian]

Akhtari, Hassan, Jalali, Reza, Amini, Ali Akbar, and Jalali, Kazem. (1403). "The Necessity and Feasibility of Establishing a Local Consultative Assembly in the Country's Electoral Districts." *Parliament and Strategy*, 31(117). [In Persian]

Arsia, Babak, and Saei, Ahmad. (1398). "The Impact of Government Social Capital on Political Development from the Perspective of Tehran Citizens." *Political Knowledge*, 29(15), 1–28. [In Persian]

Akbari, Elham, and Avazpour, Leila. (1401). "Analyzing the Dynamics of Social Capital in the Development and Empowerment of Local Communities in Arid Regions: An Application of Social Network Analysis." *Rangeland and Watershed Management*, 75(3), 330–345. [In Persian]

Akbari, Hossein, and Fakhari, Rouhollah. (1396). "The Role of Ethnicity in the Electoral Behavior of Multiethnic Communities (Case Study: Bojnurd County)." *Applied Sociology Quarterly*, 28(2), 70–90. [In Persian]

Amiri, Mostafa, and Jalilvand, Shahab. (1402). "The Right to Self-Determination from the Perspective of Political Obligation, with Reference to the Constitution of the Islamic Republic of Iran." *Islamic Revolution Approach Quarterly*, 17(65), 3–18. [In Persian]

Amini, Salam, Ashayeri, Taha, Zolfaghari, Akbar, and Jahanparvar, Tahereh. (1402). "The Role of Political and Social Capital in the Political Participation of the People of Ilam: A Case Study of Parliamentary Elections." *Political Knowledge*, 19(1), 29–56. [In Persian]

Izdehi, Seyyed Sajjad. (1402). "Distinguishing Elections under Religious Democracy from Elections under the Democratic Order." *Scientific Semiannual Journal of Islamic Governance*, 1(1), 20–40. [In Persian]

Imani, Bahram, and Jafari, Saeed. (1403). "Assessing Spatial Justice in the Distribution of Sustainable Rural Development Indicators: A Case Study of Villages in Ardabil County." *Journal of Geographical Engineering of the Land*, 8(2), 149–162. [In Persian]

Arianpour, Mohammad, Abazari, Morteza, and Bahrami, Khalil. (1402). "Examining the Challenges and Strategies for Informed Political Participation in the Electoral System of the Islamic Republic of Iran." *Iranian Political Studies Quarterly*, 10(1). [In Persian]

Aghaei Touq, Moslem. (1396). "A Comparative Perspective on Local Decentralization in Iran." *Public Law Knowledge Quarterly*, 6(18), 45–65. [In Persian]

Bandari, Mohammad, and Taravirdizadeh, Davood. (1403). "A Qualitative Analysis of Sustainable Development Policies in Rural Areas: A Study Based on Local Stakeholders' Perspectives." *Geography and Regional Planning Quarterly*, 14(55), 296–311. [In Persian]

Poujhan, Mousa. (1402). "A Critical Assessment of the Law on the Organization, Duties, and Elections of Islamic Councils and the Election of Mayors, Focusing on Its Effects on the Efficiency and Effectiveness of Local Management: Proposed Legal Reforms and Policy Recommendations." *Urban Economics and Planning Quarterly*, 4(3), 102–116. [In Persian]

Poujhan, Mousa. (1402). "A Critical Assessment of the Law on the Organization, Duties, and Elections of Islamic Councils and the Election of Mayors, Focusing on Its Effects on the Efficiency and Effectiveness of Local Management: Proposed Legal Reforms and Policy Recommendations." *Urban Economics and Planning*, 2(15), 110–126. [In Persian]

Terman, Ali Akbar, and Malakouti, Hossein. (1402). "Reflections on the Concept of the Right to Vote: Enhancing the Theoretical Foundations of the Right to Be Elected to City and Village Islamic Councils in Light of the Constitution." *Contemporary Comparative Legal Studies Quarterly*, 14(31), 83–111. [In Persian]

Taa'jobi, Mahmoud, Afzali, Afshin, and Nasiri, Fakhr al-Sadat. (1403). "Factors Affecting the Level of Political Participation among Young People in Hamadan Province." *Political Knowledge*, 20(1), 59–82. [In Persian]

Taghizadeh, Javad. (1382). "Reflections on the Right to Vote in Iran, with Reference to French Law." *Constitutional Law Journal*, 1(1). [In Persian]

Jafari, Firouz, Asghari, Akbar, and Soleimani, Esmaeil. (1402). "Examining the Distribution of Urban Services in Pursuit of Spatial Justice, with an Emphasis on Population Structure: A Case Study of Tabriz." *Urban Social Geography Quarterly*, 10(2), 237–256. [In Persian]

Jalali, Mohammad. (1394). "General Principles Guiding Decentralization in French Law and a Comparison with Iranian Law." *Public Law*, 47. [In Persian]

Jalili, Ayatollah, and Movahedi, Ehsan. (1403). "A Comparative Study of City and Village Islamic Councils in Relation to the Components of Representative Government." *Comparative Studies of the Laws of Islamic Countries*, 2(2), 49–67. [In Persian]

Habibpour Getabi, K. (1398). "A Model of the Relationship between the State and Nongovernmental Organizations in Iran's Social Policymaking." *Sociology of Social Institutions*, 6(13), 231–255. [In Persian]